

ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါနှင့် တီဘီရောဂါ စီမံချက်

ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအစီအစဉ် မြန်မာ

ဆက်စပ်အကြောင်းအရာ။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားမှုအမြင့်ဆုံး ၂၂ နိုင်ငံအနက်မှ တစ်ခုဖြစ်ကာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားမှု ပျမ်းမျှနှုန်းထက် သုံးဆများလျက်ရှိပြီး အာရှတွင်လည်း ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းအမြင့်ဆုံး တစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တီဘီရောဂါလူနာအသစ် ခန့်မှန်းခြေ ၁၈၀၀၀၀ ရှိပြီး ၎င်းတို့အနက်မှ ၄၀၀၀၀ ကျော်မှာ ကလေးသူငယ်များဖြစ်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့တီဘီဆေးယဉ်ပါးမှု အမြင့်ဆုံး ၂၇ နိုင်ငံ အနက်မှ တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တီဘီရောဂါ လူနာသစ်များတွင် ဆေးယဉ်ပါးမှုတွေ့ရှိနှုန်းသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူပေါင်း ၁၈၉၀၀၀ တွင် ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူ ခန့်မှန်းခြေ ၁၅၀၀၀ ဦး ရှိသည်။ အသက် ၁၅ နှစ်နှင့်အထက်ရှိ လူထုအကြား ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်းသည် လွန်ခဲ့သော ၁၀နှစ်တွင် ၀.၉၃ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် ၀.၄၇ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းခဲ့သည်။ သို့သော် မူးယစ်ဆေးအကြောထိထိုးသွင်းသူများ၊ အမျိုးသား လိင်တူချစ်သူများနှင့် အမျိုးသမီးပြည့်တန်ဆာများကဲ့သို့ ရောဂါဖြစ်ပွားနိုင်သည့် အလားအလာရှိ အုပ်စုများတွင် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်းမှာ ဆက်လက်မြင့်မားနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။

အာဟာရဖြည့်စွက်ပေးခြင်းနှင့် အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီ အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါရှင်များအတွက် ခုခံအားစနစ်အားကောင်းစေရန်နှင့် ရောဂါခုခံနိုင်ရန် ကောင်းမွန်သော အာဟာရလိုအပ်သည်။ အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါ ကူးစက်မှုတွင် အာဟာရသည် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပြီး အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီလူနာများကိုယ်အလေးချိန်ကျဆင်းခြင်းနှင့် အာဟာရမပြည့်ဝခြင်းဖြစ်စေသည့်အချက်များတွင် ကယ်လိုရီ စားသုံးမှုလျော့နည်းခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် နေ့စဉ်စွမ်းအင် လိုအပ်ချက် မြင့်မားလာခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးသူများအတွက် ရောဂါနောက်ပိုင်းအဆင့်တွင် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါပိုးရှိပြီး ခုခံအားကျဆင်းမှုလက္ခဏာပြ ကလေးများအတွက် ၅၀ မှ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း စွမ်းအင်လိုအပ်ချက် မြင့်တက်လာကြောင်း ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက ခန့်မှန်းသည်။ ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအဆင့်တိုင်းအတွက် အာဟာရအရေးပါသည်။ ကုသမှုမခံယူမီ အာဟာရဖြည့်စွက်ပေးခြင်းက ရောဂါတိုးနှုန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည်။ ဆေးကုသမှုကနဦးအဆင့်တွင် သေဆုံးမှုနှုန်းကျဆင်းရေး၊ ကုသမှုဘေးထွက်ဆိုးကျိုးကို လျော့ချခြင်းနှင့် ကုသမှု မပျက်မကွက် ခံယူနိုင်ရေးအတွက် အာဟာရက အရေးပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း အာဟာရပြည့်ဝသည့် စားသုံးမှုက အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါ၏ ဘဝတွင် ယင်းရောဂါကြောင့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်ခြင်းကို လျော့နည်းသွားစေပြီး တီဘီလူနာများအတွက်လည်း ကျန်းမာပျော်ရွှင်သည့် ဘဝဆက်လက်တည်မြဲစေရန် ကူညီပေးသည်။ အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီလူနာများတွင် အာဟာရမပြည့်ဝခြင်းသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု နှင့်/သို့မဟုတ် စားနပ်ရိက္ခာမရနိုင်ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ စားနပ်ရိက္ခာမလုံလောက်မှုက ART ဆေးစွမ်းထိရောက်မှုအတွက် အဟန့်အတားပိုသိသာစေပြီး ဆေးကုသခံယူမှု ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသည့်အပြင် တဦးချင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် စီမံချက်အပေါ်တွင်လည်း ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုရှိကာ ကိုယ်အလေးချိန်မပြည့်ဝသည့် ART ဆေးကုသမှု ခံယူနေသူများအကြား သေဆုံးမှုဖြစ်ပေါ်စေသည့် အချက်တချက်လည်း ဖြစ်သည်။ စားနပ်ရိက္ခာအထောက်အပံ့နှင့် အာဟာရဖြည့်စွက်ခြင်းက ဆေးကုသခံယူမှု၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပြီး အောက်ပါတို့တွင် အရေးပါသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်။

- (က) ဝေဒနာရှင်များ ဆေးကုသမှု စတင်ခံယူနိုင်ရန်
- (ခ) ကနဦးဆေးကုသမှု စွဲမြဲစေရန် မြှင့်တင်ခြင်း
- (ဂ) ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးကို ထိန်းချုပ်ပေးခြင်း
- (ဃ) ဆေးကုသမှု အောင်မြင်စေရန်နှင့် (င) အာဟာရ ပြန်လည်ပြည့်ဝလာစေရန်။

၂၀၁၅ WFP အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီ အစီအစဉ် အခြေပြုကိန်းဂဏန်းများ		
အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ	လိုအပ်ချက် (အမေရိကန်ဒေါ်လာ)	စားနပ်ရိက္ခာ (တန်သန်းပေါင်း)
၂၀၀၀၀		၄၀၂၀

စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှု။ ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါနှင့် တီဘီရောဂါဆိုင်ရာ အမျိုးသားနည်းဗျူဟာအစီအစဉ်ကို ပံ့ပိုးပေးရေးအတွက် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်၏ လက်ရှိစီမံကိန်းအောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားမှုအတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားသည်။ အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါ ကာကွယ်ရေး၊ လူနာများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများအတွက် ထောက်ပံ့ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ဘက်စုံအစီအစဉ်မှတစ်ဆင့် အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားမှုကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာအစီအစဉ်က လမ်းညွှန်ပေးသည်။ အာဟာရဖြည့်စွက်ခြင်းကို "ဘက်စုံရေရှည်ပြုစောင့်ရှောက်မှု" (CoC) ၏ အဓိကဏ္ဍအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလာသည်။ တီဘီရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးဌာန၏ အဓိကကဏ္ဍများအတွက် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တီဘီရောဂါ နည်းဗျူဟာ အစီအစဉ် (၂၀၁၁-၂၀၁၅) က ပုံဖော်ပေးသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် အာဟာရပြန်လည်ပြည့်ဝရေးနှင့် ကုသမှု အောင်မြင်ရေးကို သေချာစေသည့်အပြင် ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါနှင့် တီဘီရောဂါဆိုင်ရာ ဘက်စုံရေရှည်ပြုစောင့်ရှောက်မှု (CoC)၏ အခြေခံကျသော အစိတ်အပိုင်းလည်းဖြစ်သည်။ အာဟာရပြည့်ဝသော စားနပ်ရိက္ခာများပံ့ပိုးပေးခြင်းအပြင် အာဟာရဆန်းစစ်မှု၊ လူနာများအားလုံးအတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်အာဟာရဆိုင်ရာပညာပေးခြင်းနှင့် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်းများ ပါဝင်သည်။ အေ(ချ်)အိုင်စီ/တီဘီရောဂါအရ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ မကွေး၊ မွန်၊ ကချင်၊ ရခိုင်၊ ကယားနှင့် ကိုးကန့်မှ လူနာများသည် ဆန်၊ ပဲ၊ ဆီ၊ အိုင်အိုဒိုင်းဆား၊ ဆန်-ပဲစိပ်အာဟာရမှုန့်တို့ပါဝင်သော လစဉ်စားနပ်ရိက္ခာ ရရှိသည်။ ခုခံအားကျဆင်းမှုလူနာများသည် ART ဆေးကုသမှု စတင်ခံယူသည့် ပထမ (၆) လ (အရွယ်ရောက်ပြီးသူများ - ကိုယ်အလေးချိန်/အရပ် ညွှန်းကိန်း ၁၈.၅နှင့်အထက်၊ ငါးနှစ်အောက်ကလေး ကိုယ်အလေးချိန်/အရပ်အမြင့် Z score -၂ နှင့်အထက်) သို့ ရောက်ရှိချိန်အထိ စားနပ်ရိက္ခာအထောက်အပံ့ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တီဘီလူနာများသည် ကုသမှုခံယူနေစဉ် (တိုက်ရိုက်ကြည့်ရှု အချိန်တိုကု ကုထုံးဖြင့် ၆-၈ လ၊ ဆေးယဉ်ပါး တီဘီအတွက် ၂ နှစ်) စားနပ်ရိက္ခာ အထောက်အပံ့ ရမည် ဖြစ်သည်။

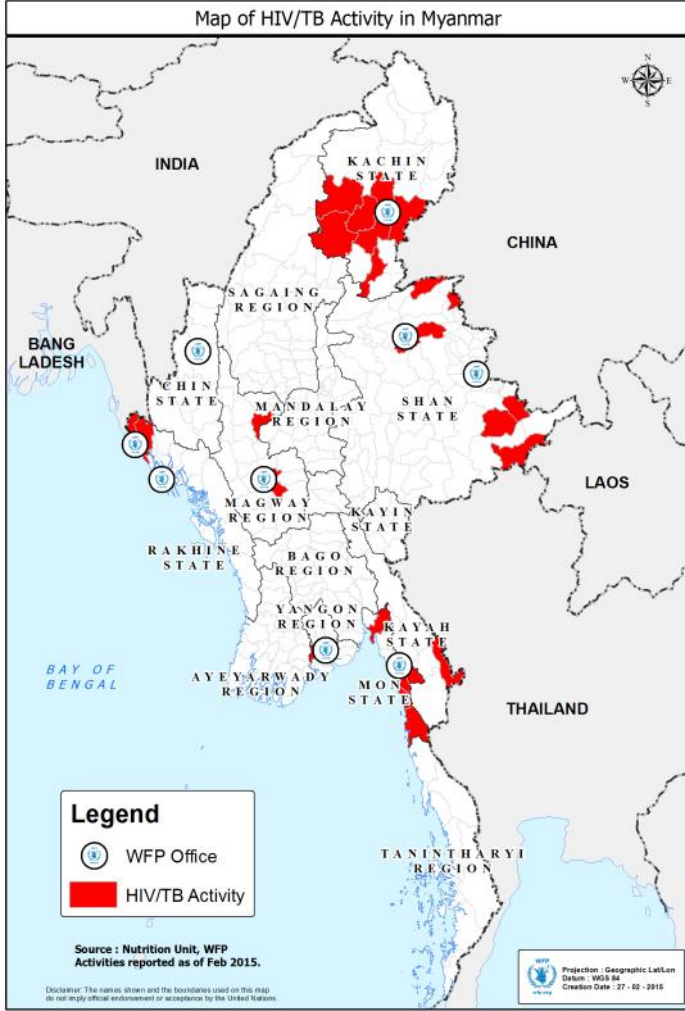
WFP ၏ "ဆေးညွှန်းအရ စားနပ်ရိက္ခာ"ကို လူနာတဦးက လက်ခံရယူစဉ်၊ ဓါတ်ပုံ - AHRN/Aung

ကချင်ပြည်နယ်ရှိ HIV လူနာများအတွက် ကုသမှုနှင့် အာဟာရ ပံ့ပိုးပေးနေသော WFP ၏ အထောက်အပံ့ ရ ဆေးပေးခန်း၊ ဓါတ်ပုံ - WFP/Ayuka Ibe

ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု။ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအစီအစဉ်၏ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရ အထောက်အပံ့သည် လူနာများအတွက် ART နှင့် တီဘီရောဂါကုသမှု ခံယူရန်နှင့် မပျက်ကွက်ပံ့ပိုးပေးနိုင်မှုပြုနိုင်ရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပြီး တွက်ခြေကိုင်သည့် နည်းလမ်းဖြစ်ကာ အပိုကုန်ကျမှုကိုလည်း လျော့ချပေးသည်။ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရအထောက်အပံ့ကို သက်ကယ်ကုသမှုနှင့် ပေါင်းစပ်သောအခါ သေဆုံးမှု နှုန်း၊ ဆေးသားထွက်ဆိုးကျိုး၊ အခြားရောဂါပိုးများဝင်ရောက်နိုင်မှု အလား အလာနှင့် ပြင်းထန်မှု၊ အဝလွန်ခြင်းကဲ့သို့ ရေရှည်ကုသမှု ဖိစဉ်စဉ်ဆိုးကျိုးများ ကို လျော့ချပေးနိုင်သည်။ ဆေးကုသမှုနှင့် အာဟာရအထောက်အပံ့ သည် ရောဂါပိုးမဟာဏကို လျော့ချပေးနိုင်ပြီး အော့(ချ်)အိုင်ဗီလူနာများ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုနှင့် လူနေမှုဘဝကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဝင်ငွေရှာနိုင် သည့် မိသားစုဝင် နာမကျန်းဖြစ်လျှင် ကုသစရိတ်ကုန်ကျမှုနှင့် ဝင်ငွေ ဆုံးရှုံးမှုများ မိသားစုအနေဖြင့် ကြုံတွေ့ရသည်။ အိမ်ထောင်စုအဆင့် အော့(ချ်)အိုင်ဗီနှင့် တီဘီရောဂါ သက်ရောက်မှုသည် ကျယ်ပြန့်သော စီးပွားရေးရာအပေါ် ဆိုးကျိုး ဝယ်ကိရိုက်လာမည်ဖြစ်ကာ နိုင်ငံ၏လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို နှောင့်နှေးစေ သည်။ စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့မှုသည် အော့(ချ်)အိုင်ဗီနှင့် တီဘီ ဆိုးကျိုးဒဏ် ကို လျော့ချပေးနိုင်ပြီး တဦးချင်းနှင့် အိမ်ထောင်စုအလိုက် ကျန်းမာပျော်ရွှင်မှု ဆုတ်ယုတ်လာမှုကိုလည်း တားဆီးပေးနိုင်သည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ။ ကုလသမဂ္ဂ ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့၏ ပူးတွဲထောက်ပံ့မှုတဦးဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်သည် အော့(ချ်)အိုင်ဗီနှင့် တီဘီရောဂါပြန့်ပွားမှုကို တုံ့ပြန်ရာတွင် ပင်မအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါအဖွဲ့၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် **ပေါင်းစပ်ရုံပုံငွေ၊ ရလဒ်များနှင့် တာဝန်ခံမှု မူဘောင်**အောက်မှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအစီအစဉ်သည် ဘက်စုံရေရှည်ကုသစောင့်ရှောက်မှု (CoC) တွင် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရ အထောက်အပံ့ ပေါင်းစပ် ပါဝင်မှု သေချာစေရန် ဦးစီးဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ စားနပ်ရိက္ခာအစီအစဉ်သည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှစတင်ကာ အော့(ချ်)အိုင်ဗီနှင့် တီဘီ လူနာများအတွက်အာဟာရဖြည့်စွက်မှုထောက်ပံ့ခြင်းကိုအော့(ချ်)အိုင်ဗီ ဆေးကုသ ခန်း သို့မဟုတ် ရပ်ရွာတွင်းနေအိမ်အခြေပြု ပြုစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများမှ တဆင့် အစိုးရ၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသခံ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းများကို Asian Harm Reduction Network (AHRN)၊ Aide Médicale Internationale (AMI)၊ International Organization for Migration (IOM)၊ Medical Action Myanmar (MAM)၊ Médecins du Monde (MDM)၊ Malteser international၊ Médecins Sans Frontières Holland (MSF-H)၊ Progetto Continenti နှင့် Adventist Development and Relief Agency (ADRA) စသည့်အဖွဲ့များနှင့် မိတ်ဖက်ပြုဆောင်ရွက်နေသည်။ လုပ်ငန်းများတွင် အစာ စားသုံးမှုဖြည့်တင်ရေးနှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ပံ့ပိုးခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ခြင်း၊ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ၏ အာဟာရ/ကျန်းမာရေး အခြေအနေ ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရပညာပေးခြင်းနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ အမျိုးသား ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါနှင့် တီဘီရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးဌာနများနှင့်လည်း အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေ သည်။ နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ ဆေးယဉ်ပါးတီဘီလူနာများအတွက် အာဟာရ အထောက်အပံ့ ရရှိမှုသေချာစေရန် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၌ အမျိုးသား တီဘီရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးဌာနနှင့် သဘောတူစာချုပ်လွှာ လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအစီအစဉ်ကို ကုလသမဂ္ဂကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်၏ နည်းပညာ အကူအညီဖြင့် အစိုးရက တိုက်ရိုက်အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသည်။

ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်သည် အော့(ချ်)အိုင်ဗီနှင့် တီဘီလူနာများအတွက် ကုသစောင့်ရှောက်မှု နှင့် အထောက်အပံ့ ဘက်စုံအစီအစဉ်တွင် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရဖြည့်စွက် ပံ့ပိုးမှု သင့်လျော်အောင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်း သေချာစေရန်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ခုခံအားကျဆင်းမှုနှင့် တီဘီရောဂါဆိုင်ရာ နည်းပညာနှင့်အစီအစဉ်များတွင် ထင်ဟပ်စေရန် အစိုးရ၊ အခြားမိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံ၏ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း၊ လက်ရှိအခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် ပံ့ပိုးဝန်ဆောင်မှုယန္တရားများ အားကောင်းစေရန် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန် ရည်မှန်းထားသည်။ အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရပံ့ပိုးမှုကို ယခုထက် ပိုအားကောင်းစေပြီး လုပ်ငန်းချို့ထွင်နိုင်စေမည်။ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ ကုသစောင့်ရှောက်ရေး အစီအစဉ်များတွင် ငွေသား (သို့) ပြေစာ စနစ်ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းခြင်းကဲ့သို့ နည်းလမ်းသစ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ကာ အော့(ချ်) အိုင်ဗီနှင့် တီဘီလူနာများအတွက် လူမှုစောင့်ရှောက်ရေးစနစ် အဆင့်မြှင့်ရန်လည်း ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်က ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။